

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
 Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
 Za Cleveland po raznolalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt leta \$1.75.
 Za Evropo, celo leto \$8.00; pol leta \$4.00; za četrt leta \$2.50.
 Posamezna številka 3 centa.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljative naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. HENDERSON 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83

No. 57, Fri., Mar. 10th, 1933

Demokracija na križpotju

Eni izmed onih, ki so najbolj potrebeni pomoči, so lastniki malih hiš in domačij. Ti ameriški lastniki hiš in domačij so, skupno vzeti, največ prispevali k davkom naših mest in držav. Nosi so ves čas največje breme, da so mestne in državne vlade lahko plačevali svoje stroške. To je bilo že od nekdaj prokletstvo malih posestnikov, da so morali plačevati visoke davke. Pri tem so enako prizadeti posestniki hiš v mestih, predmestjih in na farmah.

Nekaj se mora tozadovno narediti. Šolski sistem tozadovno porabi največ denarja od strani davoroplačevalcev. In dočim v velikih mestih se nekako finančirajo izdatke za šole, in kar preostaja od davkov v velikih mestih za šole, uporabijo denar za šolski sistem v malih mestih in po deželi, kjer so davki mnogo manjši in redki. Tako je naravna posledica, da morajo lastniki malih domačij v mestih plačevati za šolsko vzgojo po deželi, kar je zelo krivčen sistem. Država bi morala prevzeti odgovornost za šolski sistem in vzgojo na svoja ramena, in upeljati davke, ki bi bili pravčni za vse sloje prebivalstva, in s tem bi se razbremenilo lastnike malih domačij v velikih mestih.

Na primer, v državi Ohio, velja šolska vzgoja nekako \$70,000,000 na leto. Nekako \$18,000,000 do \$20,000,000 tega denarja pride samo iz mesta Cleveland, in mnogo šolskih okrajev je v državi Ohio, ki imajo letni deficit v svojem okraju, in denar, plačan v Clevelandu za šole v Clevelandu, gre za šolske namene v mnogih stotih vasicah države Ohio. Ni čuda, da je stotin v stotin domačij prodanih malim davoroplačevalcem v mestih, dočim se farmarji združijo, stopijo skupaj, ne ponudijo ničesar za domačijo, ki pride na javno dražbo, in tako rešijo svoje domove, dočim tirajo od meščanov — sleherni cent za davke.

Na drugi strani se pa ne bi smelo nikakor prezirati farmarje, ki so podlagi narodnega trgovanja in živiljenja. Enako je z železnicami. Vse so zašle v največje težave, in prijetilo se je zadnje čase, da so bile železniške družbe z njih lastnino prodane na javni dražbi za malenkostno stoto, dočim so lastniki prej vložili milijone v njo. Tako je z industrijami, tako je z farmami, tako je z malimi domačijami.

Prenehati se mora absolutno z nasilnimi prodajami posestev, domačij in premoženja. Nova vlada mora upeljati moratorij na prisilne prodaje domačij. Kakor hitro bo mal posestnik domačije ali farme dognal, da mu ne preti prisilna zguba posestva, za katerega pridobitev se je trudil dolgo vrsto let, se bo vselilo zaupanje v njegovo dušo in z zaupanjem pride večja narodna energija, večja produkcija in končno normalni časi, katerih ameriški narod tako silno potrebuje.

In kje so danes ameriški delavci! Kar jih je danes brez dela in zasluga, o slednjih niti govoriti ne moremo. Kar se pa tiče delavcev, ki so zaposleni, so slednji tako sramotno nizko plačani, da so popolnoma podobni onim, ki so brez zasluga. Brezposelnici dobivajo podporo v obliki hrane, kar nekako zadostuje za borno preživljaj, oni pa, ki so plačani za delo, zaslужijo toliko, da zadostuje za kos prigrizka dnevno, ne da bi govorili o ostalih potrebsčinah. In da ne govorimo pri tem o ženskih delavkah!

Že leta 1923 je prišla pred najvišjo sodnijo Zedinjenih držav na vrsto zadeva glede minimalne plače. Pet sodnikov je glasovalo, da postava, ki se jo zahteva je protustavna. To so bili reakcijonarni sodniki, postavljeni tolmačiti postave po reakcijonarnih predsednikih, dočim so štirje liberalni sodniki ob istem času glasovali, da je minimalna plača ustavna. Tako je eif sam glas večine podrl standard delavskoga zasluga v Ameriki, za katerega se bori organizirano delavstvo.

Kaj naj rečemo o takih sodnikih najvišje sodnije, ki imajo zadnjo in najbolj odločilno besedo glede postav in ustave? Biš predsednik najvišje sodnije Taft se je izjavil, da morajo industrije plačevati gotove svote uslužbenec, da se slednji dostojno preživijo. Pa je bil napaden, da je radikal. In najvišji sodnik Holmes, ki je enako glasoval, je bil napaden, da je v službi tujezemsko propagande!

Od novega predsednika Roosevelta je odvisno, da imenuje v najvišjo sodnijo može, ki so liberalnega mišljenja, ki poznajo potrebe povprečnega Amerikanca, brez vsakega kričanja o patriotizmu. Pet sodnikov je danes članov najvišje sodnije Zed. držav, ki so skrajno nazadnjaški, in teh pet sodnikov lahko ovrže vse, kar sklene demokratični kongres in novi predsednik. Demokracija mora skrbeti, da se kaj enakega ne priperi več. Kakšne so danes delavske plače, bomo razmotrivali v prihodnjem članku.

D O P I S I

Cleveland, O.—Zares živimo venk št. 137 SNPJ, da kakor v kritičnih časih in ta mora od vsake leta, tudi letos ne zaostajajo na vedno bolj mori in tlači, da ne vredno vredno veselico 18. či k tloru. Pa nič zato, sestre, mame v počast vsem Jožetom in Le pogum in korajzo, pa bo šlo. Pepetom in tudi Pepercem in vsem klubu vsem težkočam se ne posmam, vsek bo dobrodošel. Se nispravljenci sej Naprednih Slovenskih kemur ni bilo žal, kdor je po-

setil našo veselico, kajti odšel je domov veselega srca in prav židane volje iz dvorane in še prav težka je bila ločitev.

Torej sedaj vas zopet vabi mo na našo veselico, ki bo pa nekaj posebnega, kot ni bilo še nikjer drugje. Vsak se bo lahko zabaval po svoji mili volji. Ime bomo fino godbo — naši fantje Hojerji. Drugo bo pa tudi card party in še nekaj: klobase in pa še kakšne: dolge, kratke, široke in še bolj široke, potem gorenjske, dolenske, štajerske, pa tudi krašovske. Da pa ne bo kake pomote med klobasami, naj omenim, da bodo tudi oni, ki jih kličemo danke po domače.

Ne zamudite torej tega srečnega dneva 18. marca, saj naš god je samo enkrat na leto. Jozef Pograjec, kje si? Ne zamudi tega, da ti ne bo do smrti žal.

Pa tudi naš Jaka je vabljeno na danko, ako si vsaj za tisti večer si remeni svoje ime na Jožeta ali Pepeta. Pozdrav vsem sku-paj,

Ustanoviteljica društva.

Cleveland, O.—Z velikim zanimanjem sem bral članek, ki je bil priobčen v Ameriški Domovini pod naslovom "Jugoslavanska glasba," katerega je podpisal M.I.L. Kot direktor slovenskega radio programa, se čutim dolžnega, da pisca tega članka in javnost sploh, nekoliko seznanjam s težkočami, katere se nam stavijo na pot pri vodenju enakega radio programa.

Kot pri vsakem drugem podjetju, je treba denarja, da se tak program vzdržuje. Ako vzamemo v poštev današnje slabecase, so se naši trgovci kako hvaljeno odzvali v podpirjanju program z oglaševanjem. Seveda, nogeni jih je bilo tako prizadetih v tej krizi, da jim je bilo nemogoče nam pomagati.

Edini stroški, ki so s programom, je radio oddajna postaja. Naš čas na tej postaji nas stane preko dveh dolarjev VSAKO MINUTO in to mora biti plačano vsako nedeljo sproti. Nasili pevci, pevke in godbeniki so izvrstno pokazali v sodelovanju, ker so dali svojo pomoč popolnoma brezplačno do sedaj popolnoma vse.

Program je dokazal fakt, da naš narod poseduje mnogo glasbenega talenta. Toda naši orkestri se morajo boriti s težkočami, ker nimamo dovolj naše lastne orkestralne glasbe. Največ točk, ki so jih do sedaj igrali, je moral biti igranih na polsluh, melodije so jim dali njih očetje in matere, ki so jo prinesli še iz stare domovine.

Moje skromno mnenje je, da bi bilo praktično, ako bi zavzeli hrvatski in slovenski radio programi. Ne bilo bi praktično za nas, ne za Hrvate.

Princip naših programov je, da oddajamo tipično slovensko glasbo in petje, z tako malimi izjemami. Ako bi zavzeli program, kot gori pomenjeno, bi nastale v tem ovire.

Stotine pisem, v katerih se pojavljajo izražajo o našem programu, je živ dokaz, da ga imajo ljudje radi.

Charles Zorman.

Chardon, O.—V nedeljo smo zopet imeli priložnost poslušati le slovenski radio program. Prav izvrstno so igrali Lorainčani. Tudi pevki Miss Eisenhardt in Miss Polutnik sta tako lepo zapeli. Najbolj se mi je copadla pesmica "Barčica po mornarji plavja," katera sta zapeli v roke in se ozirajo na vse strelce in kličejo na korajzo. In niso ostali samo pri prazni besedi, ampak hočejo tudi pokazati dejansko, da "kaga se pa bajema." Da se bo pa beseda spremeni v živo dejanje, so poslušali na tekmo ne samo en sam strelski klub, kot si to mislijo St. Clair.

Euclid, O.—Prav lepa bivala za nedeljski radio program. Godba in petje je bilo prav izvrstno. Samo prekratek je bil program. Da bi tak program trajal vsaj eno celo noč, potem

Mučeniška smrt sv. Neže

Euclid, O.—Tako je ime predstaviti ki jo uprizori Jugoslavanski pasijonski klub pod pokroviteljstvom kluba društva fare sv. Kristine v nedeljo 12. marca v velikem avditoriju Roosevelt javne šole na 200. cesti (prej se je imenovala Cut Rd.). Igra bo nudila krasne in pa tudi pretresljive prizore. Imeli bodo priliko videti življajne in tripljenje prvih kristjanov, nekako 300 let po Kristu. Takrat je vladal rimskega cesarstva Deoklicijan, ki je bil smrti sovražnik Kristjanov. Kaj je sledilo zatem, boste videли v nedeljo. Kako je bila Neža obsojena v smrt na grmadi, toda ogenj se je ne prime. Strah in groza med množico. Hitro je zatem obsojena, da se ji odsekla glavo, kar se tudi zgodi. Pridite v nedeljo v Roosevelt šolo in prepričali se boste o tem sami.

Koliko poganov se spreobrne in pristopi v vrste kristjanov. Celo duhovnice boginje Veste zapustijo svoje službe in pristopajo h kristjanom. Toda zadele jih ista usoda kot Nežo. Rimski sodnik sam obupi in zaključi z močnim glasom: "Roka, ki brani Nežo, je mogočna in pod to roko se bo klonil tudi Rim!"

Pretresljiv prizor pa nudi četrto dejanje, ko nastopi Nežina mati, sestre in obupani sodnik Sinforian.

V zadnjem dopisu je bilo poročano, da se igra prične ob osmih, kar pa ni pravilno, ampak igra se prične točno ob pol osmih v Roosevelt javni šoli. Morebitni preostanek je namenjen v korist fare sv. Kristine. Torej v nedeljo vsi na igro, ki bo največja, kar jih pomnimo v naši naselbini. Nastopi nad 50 izurjenih igralcev in igralk. Z velikim posetom jim dajmo pogum in veselje za nadaljnjo delo na kulturnem polju.

S pozdravom, za društvo fare sv. Kristine:

Frank Kosten.

Rainbow Hunting & Fishing Club

Piše J. GLAVIČ

Fantje od našega kluba so vabjeni, da se vsi udeležijo strelskih bitk z Euclid Rifle klubom, ki se vrši v nedeljo 12. marca. Zberite se vsi ob eni uri popoldne v SND na 80. cesti. Tekma se prične točno ob dveh popoldne, zato jih je treba vabiti vredno.

Izid našega zadnjega streljanja:

Mirtel J.	152
Novak A.	159
Zagar A.	160
Miller J.	168
Jazbec ml.	176
Gliha L.	171
Glavič J.	164
Golla W.	167
Rev. Franko	166
Plute J.	168
Kic J.	153
Jerič J.	157
Fink A.	152
Hočvar L.	169
Fortuna J.	151

Fantje od St. Clair Rifle kluba so sedaj taki, da že skoro z vsakim ne govorijo in bo treba pri vsakem članu tega kluba, če mu bo človek hotel reči "halo," nai prej napraviti kolekovanje prošnjo za dovoljenje. Vse to izvirja iz njih zmagali mi. Mr. Fortuna že ves teden premislja, kam bo zastavo spravil, ko jo prinese iz bitke. No, se bo že dobil kak prostor za fano. Newburčani se že pogovarjajo, da nas bodo čakali, ko pridemo iz vojske. Če pridevemo s zastavo, nas bodo sprejeli tako, če pridevemo.

Prinjam, da je prišlo do krize pri našem klubu, oziroma da smo pogoreli, nihče ne ve in se tudi preiskovalo ne bo. Eno je pa gotovo, in to se pribije na ta največjo češljivo, da naš fantje soše po zadnjem porazu pljujili v roke in se ozirajo na vse strelce in kličejo na korajzo. In niso ostali samo pri prazni besedi, ampak hočejo tudi pokazati dejansko, da "kaga se pa bajema." Da se bo pa beseda spremeni v živo dejanje, so poslušali na tekmo ne samo en sam strelski klub, kot si to mislijo St. Clair.

Euklid, O.—Prav lepa bivala za nedeljski radio program. Godba in petje je bilo prav izvrstno. Samo prekratek je bil program. Da bi tak program trajal vsaj eno celo noč, potem

Povabilo so Rainbow Hunting & Fishing klub, ki ima svojo trdnjava in zaledje v Newburghu; povabilo so Barbortonski lovski klub, ki se je zakopal na strategičnih postojankah v Barbertonu, Rittmanu in Woosterju, od koder ogrožajo obalo Erie jezero, da jo naskočijo in podjarimo. Dobili bi namreč radi nekaj zastonj jetnikov, da bi jih delali novo strelščico, kar je tako pametna ideja, kadar ni dejja. In da se naši fantje res pokažejo, so sklenili na zadnji seji, da povabilo na tekmo tudi Lorainčinski strelski klub, ki se je pred kratkim ustavnobil. Torej, Lorainčani, če si upate nastopiti proti staremu in izkušenemu, v vseh bitkah in praskah preizkušanemu Euclid Rifle klubu, po ostalih mestih države Illinois zaprite do 10. marca. Banke so hotele odpreti včeraj, ko jih je govoril nakano preprečil.

Tekma vseh teh strelskih klubov se vrši v nedeljo 12. marca ob dveh popoldne v Slovenskem domu na Holmes Ave.

Cleveland, oziroma Collinwood. To bo bitka vseh bitk

in smo v ta namen radi sigurnosti že spodprteli dom, da ga

M. Globokar.

Če verjamete

al' pa ne.

Že par dni sem nas dražijo, da nam bodo izdali "fouš gnar," ali nekak denar, ki ne bo denar, pa bo vendar denar. Kolikor jaz razumem, pa nisem še govor, bodo tega denarja toliko naši, da se bo kar gnoj iz nje, da delal in ga bo vsak dobil, ko

ne bo razneslo silno grmenje in držanje strojnic, šrapnelov in granat.

Da smo napravili tekmo v nedeljo, je vzrok ta, ker nekateri morebitno priti v delovnik zvezcer. Je pa

DVAJSET LET MED CLEVELANDSKIMI SLOVENCI

Piše J. J. Oman

Približal sem se postelji. Istočasno je bolnik odprl svoje trude oči. Dokler živim, ne bom pozabil tistega pogleda! Začudenje se je hitro spremenovalo v zaničljivost, ko je spoznal po obleki in ovratniku, da sem duhovnik. Zaničljivost se je takoj izlila v škodoželnji srd, katerega je pomnožila zavest onesmoglosti v strašno brezupno besnost. Tako ljudetega pogleda nisem videl ne prej ne in pozneje in še danes me pretrese do mozga, ko se spomnim nanj. Da so mu dopuščale popolnoma posle moči, zagnal bi se bil name, kakor smrtno ranjen lev, ki bi priči planil na lovca in ga raztrgal na kosce, pa se ne more dvgnosti več kvišku. In vendar ga jaz nisem ne ranil, ne misil ranit, ampak prišel sem, da bi mu podal tisto dušno tožbo, ki edina more ob smrtni urri olajšati človeku srčne stiske in dušno bol.

Po volji drugih pride človek na svet, a pride neosamljen. Ko pa mora po volji božji zapustiti svet, ga zapušča osamljen, o takoj osamljen, razen oni, ki ga zapušča v družbi Zveličarja, katerega sv. Telo je pravkar prejel. Le vera in verska sredstva — molitev in zakramenti sv. pokore, Rešnjega Telesa in sv. naziljenja zamorejo takrat tožljiti, da celo razveseliti dušo, da s polnim zaupanjem in govorimi nadami, da se prebudi v srečni večnosti, ubogi človek zatisne svoje trudne oči.

Kakor psica iz močnega lokma je zadel pogled tega nesrečneža. Še par ur in odprla se mu bo večnost, tista večnost, v kateri nas čakata dva kraja, ali večno srečni in blaženi kraj, ali pa večni pekel, večno trpljenje — in od teh dveh, enega si sam izbiramo. Do zadnjega zdihljajoča so nam nebesa odprta, in vendar takuj človek, ki niti ob zadnji uri ne mara, noče reči z desnim razbojniki: "Gospod pomni se me ... Gospod, odpust mi, usmilji se me!" Zveličar pa govori in pravi: "Kdor bo tudi jaz zatajil pred svetom, ga bom vendar zatajil pred nebeškim Očetom. Kdor ne veruje, bo pogubljen."

Tukaj je človek, ki sovraži vse, kar ga spominja na Boga. Radi tega sovraži tudi mene, da si me osebno bržkone ne pozna. Sovraži moj poklic, dasi bi mu bil ravno ob tej težki uri ta počite lahko v največjo tolažbo in dolajšanje strašno težkih hipov, ko tako počasi in vendar tako prehitro potekajo v morje večnosti.

Premagal sem se in prezrl njegovo hudo nevoljo. Sklonil sem se nad posteljo ter s kolikor mogoče prijaznim in rahlim glasom rekel:

"Slišal sem, da ste bolni in zato sem prišel malo pogledat, kako je z Vami."

Pomiril se je malo pri teh beždah. Bil je pri popolni zavesti in odgovoril je s hripcavim, sepetajočim glasom, a očividno nejevoljo: "Slabo je z menoj!"

"Ali ste že dolgo bolni?" ga vprašam, da bi se končno spriznila.

"Predolg!" je bil kratek odgovor.

Le s težavo je govoril, bil je res čisto izdelan in vsak udarec stenske ure se mi je zdel, kakor udar časa, katerega seká smrti angel, kós za kosom, kolikor posas mogoče, da bi podaljšal nevečnemu človeku priložnost sprave z Bogom, predno se njezova usoda zapečati za večno.

Nisem skoraj vedel, kaj bi rekel, kako bi nadaljeval. V srečo mi je smill ubogi človek. Bela kuga, jetika, je že ugonobil počelo žtev do skrajnosti. Počelo tega je ta očividno obup!

Kako rad bi mu pomagal na eni ali drugi način. Za pomicljajne ni bilo časa. Vedel sem tudi, da bolnik morda že dolga leta ni bil čiščen v kopeli zakramenta sv. pokore. Zato se nisem več

obtovljal. "Storil bom ta svoje," sem si misil, bolnika pa sem zopet nagovoril:

"Kaj pa, ko bi midva opravila spoved? Pomagal Vam bom. Nič hudega ne bo. Prinesel Vam bom sv. obhajilo. Dobro bi bilo za Vas."

Kakor da sem ga zabodel se je stresel in zgani. Zbral je vse pojemanje moči, se dvignil za hip nekoliko, zaškrpal z zobmi, kakor še nikoli nisem videl človeka zaškrpati ter grozno zaklel, potem pa s čudno hri pavim glasom dejal:

"Se nikoli — — nisem — — krivice komu — — naredu (pri tem si je kakor besna žival odgrinil noht na roki in ga plijnil proti meni) še tkuje — — ne!" (Tkuje je gorenska beseda in pomeni tolk.) Temu je dostavil še strašno bogokletni izraz, ki si ga jaz ne držem ponoviti tukaj, nasproti Bogu in omahnil je nazaj na posteljo.

Od groze prešinjen in od žalosti potr nad nesrečnim človekom, sem odstopil. Videl sem, da ničesar ne odpravim.

Da bi ga ne vzemirjal dalje, sem zapustil sobo, poiskal ženo, da ji naročim naj me poklice vsak čas, ponoči ali podnev, če bi si kaj premislil, potem pa zavestil hišo ter odšel domov in v cerkev, da ga priporočim Njemu, ki je janji prelil svojo kri in pribit na križu umrl, da bi rešil njegovo dušo.

Drugi dan je umrl — nespokoren. Čez par dni je bil pokopan na mestnem pokopališču, v neblagoslovljeno zemljo, brez molitve in brez daritve, kakor žival, ko pogine.

Bog je neskončno usmiljen. Tudi nihče ne ve, kaj se godi v zadnjem trenutku, predno se duša loči od telesa. Še zadnji lip je MOGOČE človeku obrniti se k svojemu Stvarniku ter zadobiti odpuščenje. Zato nam sv. Cerkev ne dovoljuje obsoditi nikogar osebno.

Navzliec vsem tem pomislikom in možnostim pa me preteče se še danes, ko se spomnik tega slučaja, kajti to je bil prvi v moji izkušnji, ki se niti v zadnjem trenutku, dasi pri pravipameti in pri zavesti, ni hotel spraviti z Bogom. Bogove kdo je bil krv njegovega odpada in teža groznega sovraštva do Boga! Bogove, kje je njegova duša sedaj že vsa ta leta!

Ta dozivljaj sem napisal sebi, kakor drugim v svari, da ne zanašamo na zadnjo uro, češ, takrat bom popravil, kar sem v življenju zakrivil — takrat se bom spovedal in odvezobil. Resnično je kar pravipregovor: "Kakoršno življenje, taka smrt." Samo za enega vedno, da se je res spreobrnil na zadnjo uro in, da je rešen. To je bil desni razbojnič, katemu je Jezus sam zagotovil raj, ko se je z žalostjo nad svojimi grehom k Bogu. Za vse druga spreobrnjenja na zadnjo uro pa bi ne jaz ne kateri drugi duhovnik, ki ima nekoliko izkušnje, tvegal "počenega groša." Zakaj? Zato, ker tista takozvana spreobrnjenja niso spreobrnjenja, ampak le nekaj prisiljenega in storjenega edinolevo in strahu pred večnostjo in ne radi kakega resničnega poboljšanja ali kake ljubezni do Boga.

Vendar pa ne rečem, da je nemogoče. Tudi nočem s to izjavo ljudi odvračati od tega, da pokličejo tudi v skrajno zadnji uri duhovnika, kum umirajočemu odpademu katoličanu. Rekel sem: "Božje usmiljenje je brez mejno!"

Stokrat boljše in varnejše pa je poslušati svareči glas Zveličarjev: "Bodite pripravljeni (s pametnim življenjem po božjih naukih) tudi Vi, ker ne veste neure, ne dneva."

Saj nam dobrì Bog dovoli pošteno veselje in uživanje tudi na zemlji in zato če po veri ži-

MILO URBAN: ŽIVI BIČ Roman

vaj pogasil ogenj, prezračil prostor in se zopet zakopal v seno...

V.

Naj bo že kakorkoli, občinskega slugi Janu Kurnjavemu je bilo pa le žal za kočo v bregu, kjer je preživel toliko čudaških let; koliko vran je preletoč čez njo in koliko dežja je padlo na njen streho! Kurnjava je videl skozi okno pogrebne, ki so šli s hribom, videl je svatbe in deco, ki so jo nosili h krstu. Imel je v njej prostore, ki jih je ljubil, police s spominskimi predmeti in hromega, starega mačka, ki je polezaval pred vrati in ga pozdravljaj vselej, ko se je vrchal iz "urada," s topim prednjem. Imel je tudi miši, a Kurnjava je vse, kar je bilo v njeni hiši, obdajal z neko posebno ljubezni. V opanki se mu je nekoč okotila miška (porodne bolečine so jo zalotile v nji), in Kurnjava je ni samo pustil v njej, ampak se celo razveselil: opank je porinil dalje pod posteljo in jo ogradol z deskami, da bi maček ne mogel blizu, on pa je hodil — bos. Kar ljudje niso hoteli ob njega, je dejal živali pa so sprememala. V Raztokah ni bilo psa, ki bi bil zaljal nanj.

Toda Adam Hlavaj je bil lačen. S praznim želodcem se je slabogledalo v vihar, zato je iskal kaj za pod zobe. Na oknu je našel kos suhega kruha in se zagrizel vanj, a kot da je ugrijnil v kamen, se mu je kar v očeh zaiskrilo.

Tega je ostrašilo. Kaj bo postelj v tej višavi, odrezan od sveta, če bo vihra trajala nekaj dñ?

Da bi sedaj šel v vas, ni bilo varno deloma radi vremena, deloma pa radi žandarjev, ki ga kodo iskali. Snega se ni razveselil, ker se je bal stopinj, teh izdajskih znamenj, in bi nerad imel vedno žandarje zapetami.

Vendar pa mu ni ostajalo niti drugega, kakor oditi v vas.

Stopil je ven, da bi šel, ker edlašči mu tudi ni kazalo. Pa je opazil vrata in jih odprt.

Hlev ni imel stropa, ampak samo nekaj navzkriž položenih tramov, tako da se je streha razprostirala nad njimi z odprtim silemenom. Ko je odprt vrata, je v hlevu nekaj zašumelo in Hlavaj je zagledal jato jerebic, ki so vzletele in se v naglici niso vedele kam obrniti.

"Boter," je dejal in sedel na klop, "revščina me stiska. Kome mi prodajajo, ne bom imel niti, kamor bi pipo položil."

"Pa vendar ne?" se je zacudil Komar, ki mu ni hoteli iti v glavo, kako sta mogla v teh par večerih — tako je vsaj rekел: par — bajto v krēmi zapiti.

"Pri Bogu," je prikimal Kurnjava z glavo.

A sedeti v hiši pri Komarju je bilo dolgočasno: jezik se ni botel gibati, Kurnjava pa je imel toliko na srcu. Zato je pa predlagal:

"Pojdiva, nekam . . ."

Komar si ni dal dvakrat reči (saj je bil v vojski in je vedel kako se svet vrti); oblek je ukončil v napol krvave in nesoljene, toda grad mu jih je spekel in osolil. Ko se je nasilit, je Adam Hlavaj

vimo nismo nič prikrajšani. Ravno nasprotno, se bolj srečni bomo. Ako pa je stvar pregrešna, nam itak ne prinese niti za to življenje prave zadovoljnosti in sreče.

"Semle?" je vprašal Komar zbadljivo in pokazal na Arona.

"Eh . . ." se je namrdnil Kurnjava. "Rajši kam druan . . ."

Šla sta v konzum, kjer je imel Kurnjava še kolikor toliko kredita. Umaknila sta se v stransko sobo in si dela natočiti nekaj "smrdljivega," kajti druge ceneje pijače ni bilo. Pila sta jo s priprtimi očmi, v velikih požirkih, hudo sta se kremžila, pljuvala, pila pa le, kajti jezik se je razvezoval in skribi pozabljale. Vendar, nekaj se je moral zgoditi, kajti besede Kurnjava niso zvenele več kot nekaj.

Kdo v današnjih težkih dneh lažje izhaja? Ali ne tisti, ki se zanaša na božjo previdnost in zaupa, da ga Bog ne bo zapustil, četudi mu pošljše nekaj križev in težav? Nasprotno pa berete slučaj za slučajem: "Ta si je sam vzel življenje . . . Ta si je pougal kroglo v glavo . . . Ta je skočil v vodo . . . Ta se je vrgel pod vlak . . . Drugi se je obesil . . . Tretji se zastrupil . . ."

Skoraj izredno pa stojijo za imeni teh nesrečnih ljudi začetne črke onih organizacij, ki vero v Boga zasmehujejo in se razvajajo "napredne." Da, vero so iztrgali iz src rojakov, poštavili so svoj grad na peseči materializmu. In prišli so naliči in prišli so vihari in razvaline gradov so velikanske in gnuša razdejanja nepopisna, tudi če se le ena duša pogubi.

Zveličar nas vabi: "Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste preobleženi in jaz vas bom poživil."

Kdor to sladko vabilo zavrže, je prišel Komar, "ampak posvet."

Kurnjava pa je ublažil prvo izjavo.

"Pravim, da bi Hindenburg že lahko to vojsko končal. V Raztokah so jo ljudje že do grla si.

"Ne samo v Raztokah," je dejal Komar, "ampak posvet."

Kurnjava pa je zavestno zavrel.

"Celo vojaki jim že uhajajo."

"Bežijo?"

"Nol!"

"Kdo pa vendar?"

(Dalej prihodnjič)

"Hlavaj."

Komar se je nagnil h Kurnjavemu, vzel pipi iz ust, pogledal okoli sebe s krvavo podplutimi očmi in zašepetal:

"Prav je naredil. Osel bi bil, če bi se za prazen nič pretepal."

In govorila sta potem še bolj tisto, čisto sklonjena drug k drugemu, kakor bi bila gluha. Če je kdo stopil v sobo, sto se hitro odmaknila na prejšnji mestni obisk.

"Da."

Po nekoliko kozarčkih sta bila že bolj korajzna. Toda Italijana takrat že nista več poganjala v zrak. Časi so se spreminali in z njimi so se spreminali tudi njuni razgovori.

"Tega Arona bi bilo treba načuti nekoliko reda," je menil Kurnjava, ki je bil zadnji čas hud na Arona. "Izzema ljudi, da je strah."

"Tiste njegove kleti," si je dejal appetit Komar, "ko bi človek notri pogledal . . ."

"Predvojne jestvine, blago in bog ve, kaj še vse."

Aronova klet se je za trenutek spremenal v raj, po katerem se pretekajo potoki mleka in medu in se sem in tja pode pečenji prašiči. Samo notri bi bilo treba priti, pa bi človeku niti v nebesa ne bilo treba. Bila so že v Aronovi kleti.

Ko se ga je že dobro navlek, je začel Kurnjava zabavljati na ničvredni svet. Nazadnje mu je prišla tudi bajta na misel in tu ga je prevzela žalost. Vrtel je glavo, gledal predse z velikimi očmi, prijemal Komarja z roko, jo stiskal in govoril skozi

"Zalost mu je stisnila grlo in se je napolnilo s trpkostjo. Moral je oditi, da si opomore. In ker drugam ni mogel, je odšel h Komarju.

"Boter," je dejal in sedel na klop, "revščina me stiska. Kome mi prodajajo, ne bom imel niti, kamor bi pipo položil."

Zamahnil je z roko, si potem podprl glavo in čeprav ni jokal, je imel ves obraz moker. Cedio se mu je iz-ust-in-iz nosa, lasje so mu padli na čelo in na mlajhavem vratu je glava nihala sem in tja. Brisal si je oči, kakor bi ga srbele, in bil podoben krički, vzbujajoči sočutje. Pri pogledu nanj si je tudi Komar siroko otril z rokavom oči in da bi ga potolažil, dejal:

(Dalej prihodnjič)

POSEBNOSTI ZA PETEK IN SOBOTO

ZA GOTOV DENAR!

Mlinarjevi

Za "Ameriško Domovino" prestavil M. U.

DVAJSETO POGLAVJE
Apolonija se je izogibala na povratku ulic, kjer so bile gostilne, v katerih so jo poznali. Tudi se ji je mudilo, ker je vedela, da bo dan le kratek. Blizu in daleč so odmevali po cesti zvončki sani. Prehitevala je težke sani in marsikateri vozniki je v šali dejal: "Kam pa takoj hitro?", ko je videl, da se ji tako mudi.

Smejala se je, bila tako vesela, da se je sramovala: saj je šla od smrtnje postelje svojega družega očeta. Vsega se je veselila: hitrih vran, ki so se potepale okolo ceste, otrok, ki so se drsal po mlakuh ali pa brzeli s sanmi po bregovih. Zakaj sem taka? Aj, zdi se mi, da se veselim otroka. Saj je vendar le ljubek angelček. In zdelo se ji je, kakor bi morala pričeti teči. In še eno veselje jo je navdajalo, ki je bilo dokaj močnejše od onega. Za to veselje pa ni vedela imena. Vendar — preživelala je zopet presrečno uro! "In vendar pojdem na romanje! On je mora še doživeti! Par let le me bo otrok še zadrževal — več pa gotovo ne!"

Lahke sani so privozile za njo. V njih je sedel mladenič v sivi mlinarski obleki. Zastavil je: "Oj, dekle, ali hočeš prisesti?" Obotavljala se je in ga zvedavo gledala, kajti ni ga poznala.

"Le prisedla, saj ne grizem, pa tudi ne bo dolgo!"
Prisedla je, poziv ji je le preveč prijal.

Kobila sicer ni bila bogve kako hitra in sani tudi ne dirkalne. Vendar pa je človeku bolje, po beraško se peljati, kakor pa gospisko pete brusiti.

"Imela boste še dolgo pot po tem itak," je pričel na pogovor.

"Ne mogla bi dejati, da vas poznam" je poskušala poizvedeti.

On pa je odgovoril: "To si pač lahko mislim. Kajti dolgo sem bil v tujini. Hotel sem pač pogledati, kako delajo druge!"

"Nu, mlini pač povsod klopočajo in mlinski kameni so tudi menda povsod okrogli."

"Prav pravite, vendar pa ne v tem, kar nameravate povedati. Za mlinarje se pričenja nova doba in na Dunaju se je že pričelo. Odjemalc, to je že res, so čuli dan in noč, mlinarji pa smo že tisočletja spomnili. Kdor pa se še sedaj ne bo zbudil, nu, tega bodo sedaj pokopali."

"Mladi vedno misijo, da pri njih začenja nov svet! Jaz mislim, da ne bo dobro žito v večnost dajalo slabe moke in nasprotno!" se mu je smehljala, kakor bi se sama prištevala k stari.

Mladenci pa očvidno ni hrenpel po naglici. Sedel je s svojimi širokimi plečami, premišljenega obraza. Njegova govorica je bila počasna. Tudi se je upal, jo le tako bežno pogledati s svojimi rujavimi očmi. O svoji stvari pa je bil gotovo do dna preprčan in se tudi očividno ni danes prvič zanjo boril.

"Tako pač trde vsi tu naokolo. V resnicu pa ni prav. Mi meljemo slabo moko iz dobrega zrnja. Naši ljudje bi morali imeti veveričje zobe, ki se porastejo, ako naj bi si ne obrabili na peščeni moki zob. Vendar, nikar ne mislite, da sem bojevit petelin. Pač je tako ... kadar pride poln navdušenja in kar ne more nehati. Ali so tudi pri vas kolesa zamrznila? To se mora

sejo v pravcate strahove!"

Mlinarica je razumno prikimala in vdihnila: "Da, saj je že skoro tako daleč prišlo! Pa sem te hotela prosi, Apolonija, ko bi ne hotela za par dni pomagati. Peka mi dela preglavice, a dekle so takolene ... kar naprej ne morem!"

Apolonija si je vzela skledo mleka in nadrobila molče kruha. Jezilo jo je, da ni imela mlađa žena toliko gospodinskega razuma, da bi ji pripravila kaj gorkega. Nastopil je kaj mučen molk. Apolonija je mislila na mir in pa na očetove besede, kajti je dejal, da je treba ženo vzgajati že pri prvem hlebu kruha.

Boječe je pričela Agata: "Neprijetno mi je, da vam moram reči, da boste morala izstopiti. Jaz moram k Kamenarjevin, kajti jaz sem Kamenarjevin. Pa brez zamere. Bal sem se bil, da boste moje vabilo zavrnila, ako vam povem prej, kdo sem. Pa naj sva, ako se pravilno vzame, v žlahi. Očetje so bili soračniki. Jaz pa bom skrbel, da postanemo zopet prijatelji. Ali sva midva storila dober začetek tedaj?"

Podala sta si roke.

Apolonija pot je bila še dolga. Pri spodrsni cesti in, ker se je morala ogibati večkrat v globoki sneg, je prišla šele kasno in kaj lačna domov. Pri otroku pa ni bilo stare Marijane, pač pa Agata.

"Tako sem jokala in Lovrenc je same jeze kar zbolel, ker si nam to storila," je sprejela Apolonijo. "Tujo beračico prosiš po-moči!"

Apolonija je pomislila, ni mogla najti svoje jeze. Vendar je odvrnila: "Mislila sem, da ti je v sramoto priti sem — radi očeta in otroka. Tedaj bi me bilo tudi mene sram, ko bi te mormala nečesa prosiš."

Lepe, svetle Agatine oči so takoj zaplavale solza. Priznala je: "Saj bi se najraje sama sebe tepla, a ti veš, kaj se pravi, ako je človeka strah. Pač ne morem kaj, a ob pogledu na rane in bolnike in kri mi postane slab!" In le poglej, kaka sem!"

Apolonija je bila tako trudna, da je takoj sedla za mizo. Agata je v svoji otroški razneženosti izgledala tako ganljivo, a vendar se ni mogla Apolonija premagati, da ne bi dejala: "Tedaj se mi Lovrenc smili — kajti tudi on bi lahko enkrat zbolel!"

"O, pri njem pa bi bilo drugače! Za svojega Lovrenca bi storila vse!"
"Tedaj upajmo, da tudi za mlin," je dejala Apolonija nekako zase, a potem glasneje: "Pač si gotovo že opazila, da je v mlinu mnogokaj, česar bi človeku lahko bilo strah. Ne pomaga pa druga, nego krepko prijeti, sicer se uporniki razpa-

la prijazno, naj bi sestričina vstopila v gorko izbo, otroka zibelki, je tvojega očeta otrok!

Felicija je vstopila, snela svezenj, ki je visel na levem roku, ga postavila na tla, se ozrla, ga razvila in položila v prazno zibelko — otroka. "Tako," je dejala. "Tako!" Nato se je okrenila k Apoloniji, pogledala jo, kakor bi se bile baš besno prepirale, ter takoj zavpila z rezkim glasom: "Ti si me tedaj izgrizla, ven, srčna deklina! Tako docele pa se tudi svoje zmage ne boš ie!"

Seveda — in sedaj moraš prekrbeti še mene, kajti sedaj si bom vendarlahko dobila vdova, a zato mi moraš odvzetiti ti — ta privesek! Tvoja dolžnost je!

V SPOMIN

PRVE OBLETNICE SMRTI NAŠE NADVSE LJUBLJENE IN NIKDAR POZABLJENE HČERKE IN SEstre

Angela Aidisek

ki je vedno zatisnila svoje male oči dne 10. marca, 1932. Tvoja žalostne in potre smo ob spominu na Tvoje smrt.

Hčerka draga, sestra mila, ki smo iskreno Te ljubili, tam v raju se zdaj veseli, ter v grobu hladnem mirno spi.

Zapušča

Cleveland, O., 10. marca, 1933.

Napočil dan bo vsem vstajenja za večno srčnega življenja, da v raju svetem spet združili, dodeli Bog nam dobrí mil.

Zalnjoča mater in tri sestre.

FRANK G. GORNICK

SLOVENSKI ODVETNIK

V mestu (čez dan)
1259 Union Trust Bldg.
E. 9th in Euclid Ave.
Telefon Main 7260.

Podružnica na 15335 Waterloo Rd.
Suite 2, v Slov. Del. Domu
Zvezd od 6:30 do 8:00.
Telefon: Kenmore 1244

Uradne ure: 10-4; zvezd 7-8. Ob sredah: 10-12.

John L. Michelich

NAZNANJA, DA JE PRESELIL SVOJ URAD IZ 902
ENGINEERS BLDG. NA

702 Engineers Bldg.

Telefon: CHerry 7106

Vecerne ure v S. N. Domu, 6419 St. Clair Ave.

ali na domu: 1200 Addison Rd.

JOSEPH ZORMAN

ODVETNIK

Uradne ure: 10-4; zvezd 7-8. Ob sredah: 10-12.

6411 St. Clair Avenue (v Slovenskem narodnem domu)

Naznanilo in Zahvala

Žalostnim in potrtim srecem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je neizprosna smrt nanagloma pretrgala nit življenja mojemu nepozabnemu in ljubljenemu soprogu

Anton Šepec

ki je postal žrtev nesrečne usode, ko je bil za det od avtomobila in je dobil nevarne poškodbe, katerim je takoj podlegel in za vedno za tisnil svoje trudne oči dne 2. februarja 1933. Položili smo ga v hladni grob dne 6. februarja 1933 na Calvary pokopališče.

Ob prilikli njegove nepričakovane in hitre smrti si štejem v dolžnost, da se lepo zahvalim vsem, ki so mi bili v pomoč in tolazbo v teh bridičih in težkih dneh.

Prisrčno se zahvaljujem vsem onim, ki so položili krasne vence okrog krste pokojnega in vsem, ki so darovali za svete maše, kakor tudi vsem onim, ki so dali svoje avtomobile brezplačno na razpolago ob času pogreba. Ravno tako se prav lepo zahvaljujem sosedom in znancem iz 66th St. in Bliss Ave. za krasen venec, ki mu je krasil krsto v zadnji sposin.

Lepa hvala vsem onim, ki so ga prišli po kropit, ko je ležal na mrtvaškem odru ter vsem, ki so čuli pri njem in vsem, ki so se ude ležili pogreba.

Iskreno se zahvaljujem Rev. B. J. Pomikvarju za opravljene cerkvene obrede in za krasen v tolažilni govor v cerkvi. Ravno tako lepa hvala pogrebniku Frank Zakrajšku za lepo urejen in izvrstno vodstvo pogreba in za vso prijazno postrežbo.

Ti pa, ljubljeni in nepozabni soprog in skrben gospodar, ki si tako nepričakovano naglo ločil iz tega sveta, počivaj v miru po prestanem zemeljskem trpljenju. Prestal si težavno pot te solzne doline, sveti naj Ti večna luč in lahka naj Ti bo ameriška zemlja.

Žalujoča

Cleveland, O., 9. marca 1933.

JOHANA ŠEPEC, soproga.

Prireditev Clevelandske Federacije S. N. P. Jednote, v nedeljo 12. marca, v Slov. Nar. Domu na St. Clair

Zanimiv program: popoldne ob 2:15 godbene točke, komični prizori, igra, umetni ples, itd. Velik ples zvezd v spodnjem dvorani. Fina godba. Za stare in mlade. Bob Tekautz orkester.

Nizka vstopnina, samo 25c. Prireditev je v pomoč brezposelnim članom in članicam.